

FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET (FAD)
Att: Avdeling For It-Politikk
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 2007/1623-KDB

Oslo, 30. september 2008
Vår ref: Morten Sandberg/ DOK-2008-02226

FORSLAG OM INNFORING AV OBLIGATORISK ELEKTRONISK FAKTURA I STATEN

Det vises til departementets høringsbrev datert 26. juni 2008 med tilhørende dokumenter.

Bakgrunnen for forslaget om innføring av obligatorisk elektronisk faktura til staten er ønsker om å realisere innsparinger på statens hånd (beregnet nåverdi ca 1.1 mrd NOK), ønsker om fornying og effektivisering i offentlig sektor og en oppfatning i arbeidsgruppen om at den tilhørende infrastrukturen vil styrke norsk næringslivs konkurranse- og innovasjonsevne.

HSH er i utgangspunktet positiv til økt bruk av elektronisk faktura.

Hovedtyngden av aktørene innenfor detalj- og engroshandel i Norge er organisert i HSH. En vesentlig andel av disse er knyttet til ulike kjeder. Handelsnæringene var generelt tidlig ute med å ta bruk elektroniske systemer i sin forretningsdrift, herunder elektronisk faktura.

Det foreligger imidlertid ikke informasjon om hvor konsekvent dette er gjennomført innenfor den enkelte kjede og i den enkelte bedrift i en kjede. HSH har ikke informasjon om bruken av elektronisk faktura i enkeltstående virksomheter uten kjedetilhørighet. Det har ellers ikke lyktes å bringe på det rene hvilke dokumentformater, elektroniske og papirbaserte, de enkelte franchisetakere eller andre bedrifter innenfor rammen av samme konsern benytter overfor ulike typer kunder og ved henholdsvis løpende og mer tilfeldige leveranser til offentlige mottakere.

Dagligvarebransjen er ett eksempel på en bransje med lang erfaring med elektronisk forretningsdrift. Dette gjelder både elektronisk faktura og elektroniske meldinger knyttet til ordrebekreftelse, pakkseddel, transportbestilling mv. Elektronisk faktura er allerede godt kjent også i andre bransjer. Arbeidsgruppen synes derfor å overdrive den relative betydningen av statens rolle som lokomotiv for innføring av elektronisk faktura i Norge.

Krav om elektronisk faktura er et mottakerdrevet fenomen. Vi ser derfor poenget med en videre utbredelse ved hjelp av både større private og offentlige aktører.

Hva gjelder forholdene i markedet for løsninger basert på ulike standarder, viser arbeidsgruppen til at et flertall av de private løsningene nok fortsatt er basert på EDIFACT, men at "ingen" stiller spørsmål ved at xml-baserte løsninger kommer til å dominere fremover.

Dette synes å være en altfor upresis beskrivelse fra arbeidsgruppens side hva gjelder situasjonen i markedet. Undersøkelser basert på kontakt med våre medlemmer samt deres leverandører av IKT-tjenester, indikerer at arbeidsgruppen tillegger EDIFACT-formatets fortsatte betydning for liten vekt. De peker også på at det i 2005 ble utviklet en komplementær xml-versjon som har dannet grunnlaget for dagligvarebransjens arbeid med egen xml-basert faktura. Arbeidsgruppen legger følgelig opp til å basere statens e-faktura på en annen standard, også ifht den xml-relaterte som er etablert i markedet. De etablerte standardene handelsnæringene baserer seg på kommer fortsatt til å være i bruk i uoverskuelig framtid.

Sett fra handelsnæringenes side vil det være best om staten valgte å bruke den xml-standard de allerede har tatt i bruk. Krav om faktura til staten på et annet format enn ett av de som allerede er bruk vil derfor normalt bety merutgifter for handelsbedrifter med leveranser til staten.

Krav om elektronisk faktura medfører i første rekke faste systemkostnader for leverandørene. Større virksomheter med god systemstøtte vil antakelig ikke ha store problemer med å tilpasse seg til et krav om elektronisk faktura til staten og ev. andre offentlige myndigheter. På den annen side, innebærer smådriftsulempene ved aktuelle systemer for å sende e-faktura direkte, at slike kostnader vil veie tyngre og eventuelle fordeler være mindre for de minste bedriftene. Det er derfor grunn til å anta at mindre virksomheter ikke vil ha noe å tjene på at det innføres elektronisk faktura til staten.

Arbeidsgruppa foreslår at de minste bedriftene unntas fra kravet om obligatorisk elektronisk faktura ved at det settes en omsetningsgrense på 15 mill NOK. Den valgte grensen er ikke begrunnet og synes derfor tilfeldig valgt. Her bør departementet legge til grunn den etablerte EØS-definisjonen av små og mellomstore bedrifter. Denne benyttes eksempelvis i administrasjonen av Skattefunn-ordningen, i regelverket for offentlige innkjøp og eksisterende statsstøtteordninger.

Arbeidsgruppen erkjenner at det er behov for at staten selv bidrar til leverandørutvikling og kommer med et lavterskeltilbud for å begrense tilleggskostnadene til fordel for mindre bedrifter. Man tar bl.a. sikte på å etablere en offentlig webportal for leverandører (under omsetningsgrensen) uten egne systemer for å sende og motta elektronisk faktura. Arbeidsgruppen foreslår at tilbudet i startfasen også inkluderer skanning, men at tilbudet om skanning foreslås å falle bort etter at påbudet overfor leverandørene trer i kraft. Videre foreslår arbeidsgruppen at staten ikke fortsetter å bidra til å dekke driftskostnadene ved webportalen etter en første periode på to år fra påbudet overfor bedriftene er innført.

Departementet bør i samarbeid med aktørene i markedet legge opp til å innføre kravet om elektronisk faktura på en slik måte at man aksepterer de elektronisk standarder som allerede er bruk. Videre bør små og mellomstore virksomheter ikke belastes med noen for betaling for å levere elektronisk faktura til det offentlige. Gitt at de to ovenstående kravene blir oppfylt, ser vi det som en fordel om det legges opp til at man har ett og samme system for elektronisk faktura til hele offentlig sektor.

Konklusjon:

Staten vil oppnå en betydelig netto gevinst beregnet til 1.1 mrd kroner ved innføring av elektronisk faktura. Den gevinsten som på denne måten realiseres på statens hånd har primært sammenheng med at staten som mottaker gjør bruk av det arbeidet leverandørene allerede har gjort ved inntasting av data.

Da synes det også mer enn rimelig å kreve at departementet i samarbeid med aktørene i markedet finner fram til økonomisk attraktive løsninger også for den delen av næringslivet som har investert tungt i andre systemer enn arbeidsgruppen legger opp til.

Departementet bør i likhet med svenske myndigheter legge vekt på frivillighet og gradvis overgang for leverandørene på bekostning av obligatorisk innføring på kort sikt og være tilbakeholdne med inndragning av økonomiske gevinster, ikke minst overfor de minste virksomhetene. Tilbudet om en offentlig finansiert webportal, med tilbud om scanning, bør være gratis og opprettholdes over en lengre periode enn arbeidsgruppen legger opp til.

Det blir klart uriktig å snakke om offentlig subsidiering av en webportal i en sammenheng hvor det realiseres store økonomiske gevinster på statens hånd og disse relaterer seg til gjenbruk av det registreringsarbeidet som leverandørene allerede har utført.

HSH er som nevnt innledningsvis positiv til forslaget om det innføres på en smidig måte både teknisk og økonomisk, og ser fordelene ved at ett og samme system tas i bruk i hele offentlig sektor.

Vennlig hilsen

HSH

Morten Sandberg
Fagsjef

Sissel Monsvold
Seksjonssjef